

Aan de leden van de Bestuurlijke Afstemgroep BAG

Betreft: Advies van de gebiedstafel West

Rotterdam, 15 april 2015

Geachte leden van de BAG,

Onlangs zijn de resultaten gepubliceerd van het aanvullende onderzoek naar de geluidsproductie van de nieuwe A13A16. De bevindingen zijn op 9 april jongstleden tijdens een informatieavond aan ons toegelicht. De leden van gebiedstafel West komen mede op basis van deze informatie tot onderstaand - aanvullend - advies. In de bijlage is waar nodig aanvullende argumentatie opgenomen. We vragen opnieuw uw bijzondere aandacht voor ons gebied omdat:

- ons gebied dun bewoond is. Rekenmodellen vallen daarom al snel nadelig voor ons uit.
- er in ons gebied sprake is van veel verschillende projecten van rijk, provincie, gemeente en waterschap zonder duidelijke bewonersvertegenwoordiging. Wij kunnen nauwelijks meer overzien hoe de maatregelen zich tot elkaar verhouden.
- we wonen in een agrarisch polderlandschap met belangrijke waarden. Die worden aangetast door geluid, licht, lucht, verstoring van de bodemstructuur, verstoring van natuur en nieuwe verkeersstromennaast die van de A13. Er is sprake van een cumulatief effect. Erg gezond is de omgeving toch al niet.

Wij vragen u met klem om bij de toedeling van het budget rekening te houden met de bewoners van deelgebied West. Dit omdat de afweging tussen kosten en negatieve gezondheidseffecten van de aanleg van de nieuwe rijksweg op de bewoners van deelgebied West al snel nadelig voor de bewoners van deelgebied West uitvalt.

1. Besteding budget voor saldo nul geluid in gebied west

Het geluidsscherm moet worden doorgetrokken van de Oude Bovendijk naar de N471.
Zonder deze maatregel wordt saldo nul ter plekke niet voor 100% gerealiseerd. De maatregel heeft bovendien een gunstig effect voor de natuur in de Vlinderstrik. Wij vragen u om budget beschikbaar te stellen om het scherm gedeeltelijk doorzichtig te maken aan de bovenzijde van de schermen zodat schaduwshade (zie ook onder dubbellaags ZOAB fijn) zoveel mogelijk beperkt wordt, storend zicht op de rijksweg wordt ontnomen en er zo min mogelijk horizon vervuiling plaats vindt. En waardoor het mogelijk wordt mooie materialen te gebruiken, zo mogelijk met begroeiing.

Dubbellaags ZOAB fijn toepassen.

In ieder geval op de boog - zodat zoveel mogelijk uitstraling van geluid wordt voorkomen – en ter hoogte van de Oude Bovendijk zodat de geluidschermen lager kunnen blijven. Omdat zonder deze maatregel het geluidsscherm ongeveer 10 meter boven het maaiveld komt, heeft het naastgelegen glastuinbouw bedrijf schade door de schaduw van het scherm. Bovendien is een lager en half doorzichtig scherm ook visueel aantrekkelijker.

2. Saldo nul koppelen aan OTB

Als in de toekomst de geluidsproductie stijgt, moet saldo nul de leidende norm blijven. Het kan niet zo zijn dat er geen extra bovenwettelijke maatregelen worden genomen omdat de extra overlast binnen de wettelijke norm blijft, maar wel stijgt ten opzicht van saldo nul.

De voorgestelde OTB-maatregelen voor licht en geluid op de boog zijn ook bovenwettelijk noodzakelijk; ook wanneer de driehoek niet langer wordt bewoond is afscherming nodig voor de bewoners van de Schiezone.

3. Hakhoutzone tussen A1316 en Schieveense polder.

Deze hakhoutzone is niet begroot en moet uit het vrijgekomen budget worden gefinancierd. Om die reden brengen we dit nogmaals expliciet onder uw aandacht.

4. De referentiepunten in de Schieveensepolder.

De referentiepunten in de Schieveense polder zijn niet goed gekozen. Er mist een referentiepunt in het weidevogelgebied. Dit gebied ligt dicht bij de weg dan het toegevoegde referentiepunt. De voorkeur gaat daarom uit naar een (extra) referentiepunt dat dicht bij de rijksweg ligt. Dit geeft het effect van geluid op het weidevogelgebied beter weer. Bij het toegevoegde referentiepunt bevindt zich een gemaal. Een referentiepunt bij bewoonde locaties in de polder ligt meer voor de hand.

5. Aansluiting Oude Bovendijk

Gebiedstafel Midden heeft aandacht gevraagd voor de aansluiting van de Oude Bovendijk. Zie de tekst in de bijlage. Vanuit gebiedstafel West pleiten wij voor het handhaven van de voorgestelde oplossing. Zoals gezegd in ons eerdere advies is de oplossing besproken aan gebiedstafel West en om ons geheel onduidelijke redenen uiteindelijk in de voorstellen gebiedstafel Midden opgenomen. De bewoners en bedrijven van onze gebiedstafel hebben een direct belang dat naar onze volle tevredenheid in de plannen is opgenomen.

Ons eerdere advies van 1 maart handhaven we ongewijzigd en is volledigheidshalve bijgevoegd.

Hoogachtend,

namens gebiedstafel West

Eva van Etten en Kees Molenaar

Bijlage bij het aanvullende advies van gebiedstafel west.

1. Besteding budget voor saldo nul geluid in gebied west

Het pakket aan Saldo-0 maatregelen is gebaseerd op het pakket aan OTB-maatregelen. Hoewel deze laatstgenoemde maatregelen intern bekend zijn bij RWS, zijn zij nog niet *vastgesteld*. De OTB maatregelen worden namelijk nog op nationaal niveau getoetst en kunnen daardoor nog *wijzigen*. De MRDH geeft aan dat zij geen wijzigingen verwachten en dat er sprake is van *communicerende vaten* indien er wel wijzigingen worden doorgevoerd.

Ervan uitgaande dat er inderdaad sprake is van communicerende vaten voor wat betreft de *hoogte* (en niet de dB's) van de afscherpende maatregelen – i.e. hoogte OTB maatregelen daalt = hoogte Saldo-0 maatregelen stijgt en vice versa – heeft een mogelijke wijziging van het OTB-pakket voornamelijk invloed op het budget van de regio partijen.

Uit bovenstaande wordt de directe afhankelijke relatie tussen het OTB en Saldo-0 duidelijk, vooral voor wat betreft de afscherpende geluidsmaatregelen. Immers een verandering in het OTB heeft een direct effect op Saldo-0. In lijn met het gezamenlijke statement van 1-3-2015 geven wij bij de verdeling van het budget voor bovenwettelijke maatregelen absolute prioriteit aan de Saldo-0 maatregelen. Saldo nul omvat overigens meer dan geluid!

In het OTB pakket zijn weliswaar afscherpende geluidsmaatregelen voorzien in deelgebied West, maar met deze maatregelen wordt *niet* voldaan aan Saldo-0. Momenteel betreft dit voornamelijk de bewoners van de Oude Bovendijk. Gesteld wordt namelijk dat voor de bewoners van de Schiezone aan Saldo-0 voldaan wordt middels de OTB-maatregelen. Echter, indien de OTB-maatregelen op de aansluitingsboog vervallen als de bewoner/agrariër van de Driehoek wordt verplaatst, geldt voor *geheel* deelgebied West dat *niet* voldaan wordt aan Saldo-0. Immers, met het vervallen van de OTB-maatregelen op de aansluitingsboog wordt niet meer voldaan aan Saldo-0 op de referentiepunten in de Schiezone. En hoewel er geen referentiepunten geplaatst zijn bij de bewoners en bedrijven aan de Hofweg, is het niet ondenkbaar dat ook zij negatieve gevolgen van het vervallen van deze maatregelen zullen ondervinden door middel van geluidsuitstraling.

Zeker gezien het feit dat men in deelgebied West te maken heeft met het zeer negatieve effect van *cumulatie* van geluidbronnen – i.e. A13, A13/A16, A20 en RTHA – en gezien het feit dat het uit onderzoek blijkt dat daar waar geluidsoverlast uit meerdere bronnen wordt ervaren het van *groot belang* is om het *wegverkeerslawaaï zo beperkt mogelijk* te houden, adviseert Gebiedstafel West de volgende Saldo-0 *geluid* maatregelen:

- a) *Toepassing van dubbellaags ZOAB-fijn (of indien mogelijk een nog betere nieuwe ontwikkeling in asfalt):* de meest effectieve aanpak van geluidsoverlast bij de bron, waardoor de geluidsschermen minder hoog hoeven worden uitgevoerd, er sprake is van minder geluidsuitstraling op de aansluitingsboog en ook minder geluidsoverlast is in het natuurgebied Polder Schieveen;
- b) *Aansluiting van de schermen ter hoogte van de Oude Bovendijk met de schermen over de passage N471 en de HSL/RR:* door het aansluiten van de schermen wordt voorkomen dat men de schermen ter hoogte van de Oude Bovendijk moet verhogen van 7 naar 8 meter om te voldoen aan Saldo-0 (wat ook niet wenselijk is vanwege schade door schaduwwerking aan het nabijgelegen glastuinbouw bedrijf en vanwege RTHA). Bijkomend voordeel is dat zo ook de natuur in de Vlinderstrik beter wordt ontzien qua geluidsoverlast en daarmee ook de woningen ter hoogte van de Rodenrijseweg;
- c) *Het deels transparant maken van de geluidschermen ter hoogte van de Oude Bovendijk om schaduw schade te voorkomen:* in het basispakket Saldo-0 zijn ter hoogte van de Oude Bovendijk 7 meter hoge geluidschermen voorzien. Dit is de hoogte vanaf de wegverharding. De hoogte vanaf maaiveld is rond de 10 meter. Indien de schermen volledig uit houtbeton bestaan, zal het naast gelegen glastuinbouw bedrijf daar grote schade door ondervinden. Bijkomend voordeel is dat een deels transparant scherm visueel aantrekkelijker is, waardoor ook deels wordt voldaan aan het "niet zien" deel van Saldo-0.

Indien het houtbeton gedeelte van het scherm daarnaast wordt vervaardigd uit het nieuwe type houtbeton van Durisol dat ook fijnstof afvangt, komt men ook tegemoet aan Saldo-0 voor wat betreft luchtkwaliteit.

2. Saldo nul koppelen aan OTB

Zoals al eerder gesteld bestaat er een directe relatie tussen het OTB en Saldo-0. Vooral voor wat betreft de maatregelen met betrekking tot geluid. De OTB-maatregelen vormen immers de basis voor de Saldo-0 maatregelen en kunnen dus niet los van elkaar worden gezien. Belangrijker nog, zij kunnen ook niet los van elkaar worden gerealiseerd: De Saldo-0 maatregelen gaan uit van wat er met betrekking tot het OTB-pakket *extra* moet gebeuren. Dit betekent dat de bovenwettelijke en de wettelijke maatregelen zowel fysiek als procedureel met elkaar geïntegreerd moeten worden.

Een optimale fysieke integratie van de maatregelen komt tot stand doordat tijdens de aanbesteding en het daaruit voortkomende DBFM contract geen onderscheid wordt gemaakt tussen de wettelijke en de bovenwettelijke maatregelen. Dit wordt bereikt middels procedurele integratie van de maatregelen in het (O)TB.

Opname van de bovenwettelijke maatregelen in het (O)TB geeft alle betrokken partijen de meeste rechtszekerheid. Dit omdat de aannemer en het DBFM contract aan het (O)TB dienen te voldoen; daarop kunnen worden aangesproken/afgerekend. Dit geeft een juridisch sterkere positie aan de bovenwettelijke maatregelen, dan het geval zou zijn als fysieke en procedurele integratie van de maatregelen wordt bewerkstelligd door middel van bestemmingsplannen en contractwijzigingen.

Met het opnemen van de bovenwettelijke maatregelen in het OTB kunnen zij ook worden meegenomen in de geluidsproductieplafonds (of GPP's) die zullen gelden voor de nieuwe rijksweg.

Een GPP geeft de toegestane geluidproductie vanwege een weg aan. De Minister stelt een GPP op een zodanige wijze vast dat de geluidbelasting op geluidsgevoelige objecten de voorkeursgrenswaarde van 50 dB niet overschrijdt. Als geen geluidbeperkende maatregelen in aanmerking komen om te voldoen aan de voorkeursgrenswaarde, kan hier van worden afgeweken tot de maximale waarde van 65 dB. Deze afwijking wordt zoveel mogelijk beperkt door het nemen van geluidbeperkende maatregelen.

Het gevaar bestaat dat met het opnemen van de Saldo-0 maatregelen in de GPP's op een later tijdstip wordt voorbij gegaan aan de geest van de Saldo-0 maatregelen. Met het opnemen van de Saldo-0 maatregelen in de GPP's worden namelijk ook de vanwege Saldo-0 ingezette geluidbeperkende maatregelen in het geluidsregister opgenomen. Alle geluidbeperkende maatregelen die in het geluidsregister staan mogen worden meegenomen bij het bepalen en/of wijzigen van de GPP's.

Indien door toekomstige ontwikkelingen (zij het een nieuwe weg, verhoging van de maximum snelheid, etc.) de geluidsproductie toeneemt, mag het niet zo zijn dat men de geluidbeperkende maatregelen in het kader van Saldo-0 ge- dan wel misbruikt om deze toename in geluidsproductie "wit te wassen". Anders gezegd: men dient ervoor te waken dat met de opname van Saldo-0 in de GPP's maximale benutting van de GPP's of minimalisatie van beperkende maatregelen ingeval van afwijking van de voorkeursgrenswaarde van 50 dB wordt bewerkstelligd.

- a) Het advies van Gebiedstafel West met betrekking tot het koppelen van Saldo-0 aan het OTB en Geluidproductieplafonds luidt als volgt:
- b) *Zorg voor een optimale fysieke en procedurele integratie van de bovenwettelijke en de wettelijke maatregelen*: maak tijdens de aanbesteding en het DBFM contract geen onderscheid tussen wettelijke en bovenwettelijke maatregelen. Dit kan worden bewerkstelligd door het opnemen van de bovenwettelijke maatregelen in het (O)TB;
- c) *Zorg ervoor dat de geest van de Saldo-0 maatregelen wordt nageleefd*; voordat men overgaat tot het opnemen van Saldo-0 in de GPP's dient men er zeker van te zijn dat

daarmee ook bij toekomstige ontwikkelingen Saldo-0 wordt nageleefd. Dit hiermee niet de mogelijkheid wordt gegeven om toename van geluidsproductie juridisch gezien te verantwoorden en toe te staan;

- d) *OTB-maatregelen kunnen veranderen in Saldo-0 maatregelen:* (zie 1. Besteding budget Saldo-0 gebied West) ingeval de bewoner/agrariër van de Driehoek wordt verplaatst vervalt de noodzaak in het OTB om daar geluidbeperkende maatregelen te nemen. Deze maatregelen zorgen er echter voor dat in de Schiezone voldaan wordt aan Saldo-0. Met het wegvallen van deze OTB-maatregelen wordt niet voldaan aan Saldo-0 en transformeren de OTB-maatregelen daar tot Saldo-0 maatregelen.

3. *Hakhoutzone tussen A1316 en Schieveense polder.*

Nogmaals brengen wij u de hakhoutzone geprojecteerd in polder Schieveen onder de aandacht. Dit omdat deze hakhout zone behoort tot de landschappelijke inpassing van de A13/16 in de omgeving en daarmee tot de bovenwettelijke maatregelen. Tijdens de presentatie van begin februari bent u geïnformeerd over de bovenwettelijke maatregelen die voor de goede inpassing van de A13/16 benodigd was. De hakhout zone van Polder Schieveen – bovenwettelijke maatregel om de (o.a. geluids-) overlast van de A13/16 op de bijzondere natuurwaardes in Polder Schieveen (weidevogelgebied) te beperken – is u toen echter foutief niet medegedeeld.

Bij deze wil Gebiedstafel West u nogmaals wijzen op het feit dat met de aanleg van de A13/16 bijzondere natuurwaardes in Polder Schieveen worden vernietigd.

Polder Schieveen is een agrarische polder met eigenschappen die zeer gunstig zijn voor weidevogels, waardoor zich een belangrijk weidevogelgebied heeft ontwikkeld in dit gebied. Met de aanleg van de A13/16 wordt een belangrijk deel van het areaal van dit gebied vernietigd. Daarnaast wordt het weidevogelgebied ook nog eens verkleind doordat Rode Lijst vogels meer dan 400 meter uit de weg gaan zitten. Niet alleen wordt het weidevogelgebied in haar voortbestaan bedreigd door de verkleining van het voor de weidevogels beschikbaar areaal. Hiervan is ook sprake doordat de het broedsucces van de weidevogels wordt aangetast. Moeder en kind kunnen elkanders roep namelijk niet meer horen door geluidsoverlast van de A13/16.

Gebiedstafel West adviseert de BAG met betrekking tot de hakhoutzone als volgt:

- a. *Hakhoutzone = bovenwettelijke maatregel:* wees u zich er van bewust dat de geprojecteerde hakhoutzone in Polder Schieveen zoals terug te vinden in de Oplossingenkaart behoort tot bovenwettelijke maatregelen en dus ook dient te worden bekostigd uit het budget voor de bovenwettelijke maatregelen;
- b. *Hakhoutzone is noodzakelijk voor het voortbestaan van weidevogelgebied:* niet alleen wordt het areaal van het weidevogelgebied in Polder Schieveen verkleind door de aanleg van de A13/16, deze wordt nog kleiner voor de verstoring die afkomstig is van de A13/16 door middel van beweging, licht en geluid. Het weidevogelgebied wordt in haar voortbestaan bedreigt o.a. door aantasting van het broedsucces van het gebied omdat moeder en kind elkanders roep niet meer kunnen horen.

4. *De referentiepunten in de Schieveensepolder.*

Gesteld wordt dat de referentiepunten representatief zijn voor hun omgeving. Het gaat om zowel aangrenzende *groengebieden*, als om lintbebouwing, bebouwing vlakbij het beoogde tracé en achterliggende woongebieden.

In deelgebied West gaat het om de volgende referentiepunten:

- Oude Bovendijk, punt 1 en punt 2

- Rodenrijseweg, punt 12
- Polder Schieveen en Hofweg, punt 50
- De Driehoek, punt 9
- Schiezone, punt 4 en punt 5 en punt 8
- Overschie, punt 3 en punt 10 en punt 11

Gebiedstafel wil graag uw aandacht voor referentiepunt 50.

Dit punt zou representatief moeten zijn voor Polder Schieveen, een weidevogelgebied, en de Hofweg, waar een aantal bewoners en bedrijven gevestigd zijn. Voor zowel Polder Schieveen als voor de Hofweg is punt 50 echter een matige keuze. Helemaal gezien het feit dat punt 50 het enige punt is. Voor wat betreft het weidvogelgebied Polder Schieveen was het beter geweest als er naast punt 50 nog een tweede referentie punt in de polder was geplaatst. Zo zou een beter inzicht zijn verkregen in de verplaatsing van het geluid in de polder en het effect van het geluid op de polder.

Voor wat betreft de Hofweg geldt dat punt 50 op het moment op een gemaal ligt. Een bebouwing zonder bewoners of bedrijvigheid. Voor een representatief punt voor de Hofweg was het beter geweest als een punt meer ten west van punt 50 was gekozen, dicht bij de huidige A13. Zo zou een beter inzicht zijn verkregen in het effect van de geluidsverplaatsing van de aansluitingsboog op de woningen en bedrijven daar ter plaatste.

Het advies van Gebiedstafel West luidt daarom als volgt:

- Let bij uw besluitvorming op de ongelukkige plaatsing van referentiepunt 50:* dit punt geeft een vertekend beeld van de geluidseffecten op Polder Schieveen en de Hofweg. Hoewel punt 50 groen is weergegeven (wat inhoudt dat er aan Saldo-0 wordt voldaan) bevinden zich tussen de A13/de aansluitingsboog en punt 50 woningen en bedrijven. De afstand tussen punt 50 en de woningen/bedrijven is veel groter dan de afstand tussen de rijksweg en de woningen/bedrijven. Het ligt voor de hand om vast te stellen dat de woningen/bedrijven eerder onder de negatieve invloedssfeer van de rijksweg vallen (en voor hen dus niet aan Saldo-0 wordt voldaan) dan onder de positieve invloedssfeer van referentiepunt 50.
- Let bij uw besluitvorming op het feit dat de plaatsing van referentiepunt 50 niet representatief is voor het weidevogelgebied Polder Schieveen:* (zie o.a. punt 3. Hakhout zone Polder Schieveen) punt 50 bevindt zich op geruime afstand van de rijksweg. Een (extra) punt dicht bij de rijksweg had een beter inzicht gegeven in de geluidsoverlast van de rijksweg op het weidevogelgebied.

5. Ontsluiting Oude Bovendijk

Nogmaals wil Gebiedstafel West benadrukken dat de ontsluiting van de Oude Bovendijk zoals deze is opgenomen in het OTB van *zeer groot economisch en maatschappelijk belang* is voor de bewoners en bedrijven van deelgebied West.

Momenteel worden de bewoners van de Hofweg, Rodenrijseweg en de Oude Bovendijk middels de aansluiting van de Oude Bovendijk op de N209 ontsloten. Dit geldt ook voor de agrarische en andersoortige bedrijven die zich in Polder Schieveen bevinden. De aard van de ondernemingsactiviteiten van deze bedrijven brengt landbouwverkeer en zwaar verkeer met zich mee.

Afsluiting van de Oude Bovendijk c.q. de bestaande ontsluiting zou grote economische schade betekenen voor de bedrijven die in Polder Schieveen gevestigd zijn, daar zij hierdoor in de voortzetting van hun activiteiten worden bedreigd. De overige ontsluitingen uit het gebied zijn namelijk *niet geschikt* voor zwaar transportverkeer en landbouwverkeer. En zouden overigens *grote overlast* van dit soort verkeer gaan ondervinden indien men tot dergelijke routes zou worden genoodzaakt.

Daarnaast geeft de huidige ontsluiting via de aansluiting van de Oude Bovendijk op de N209 directe toegang tot het gebied. Niet alleen voor bewoners en bedrijven, maar ook voor politie, ambulance en brandweer. En is daarmee dus van *groot maatschappelijk belang*, daar deze directe toegang tot het gebied het mogelijk maakt dat zij binnen de hun opgelegde aanrijtijden ter plaatste kunnen zijn.

Door het gebied te ontsluiten middels de Verlegde Oude Bovendijk zoals deze is opgenomen in het OTB worden deze economische en maatschappelijke bezwaren het beste opgelost.

Citaat uit de beantwoording van de vragen die de gebiedstafel Midden voorafgaand aan de informatieavond saldo nul heeft gesteld:

Vragen met betrekking op onderliggend wegennet

Uit: 5. Toelichting deelgebied Midden, blz.3:

De Oude Bovendijk wordt verbonden met de Landscheiding ten oosten van de wielerbaan via een parallelweg (Verlegde Oude Bovendijk) aan de noordzijde van de A13/A16 en een tunnel onder de snelweg even ten westen van de N471. De dimensionering van de parallelweg is gelijk aan de Oude Bovendijk en voor alle verkeer geschikt.

11. *Kunt aangeven welke motieven ten grondslag liggen aan de noodzakelijkheid om de verbinding Oude Bovendijk - Landscheiding te dimensioneren op toegankelijkheid voor alle verkeer?*

Het gaat hier om een ontsluiting van landbouwverkeer en zwaar verkeer van en naar bedrijven en woningen aan de Rodenrijseweg, de Oude Bovendijk en de Hofweg. Deze bedrijven en bewoners hebben in de huidige situatie een directe aansluiting op de Doenkade (N209). Onder meer aan de gebiedstafel West is de nadrukkelijke wens geuit om een volwaardige aansluiting terug te brengen.

12. *Kunt u aangeven of de mogelijkheid is onderzocht om de verbinding Oude Bovendijk - Landscheiding enkel te dimensioneren op toegankelijkheid voor langzaam verkeer?*

Indien 'ja', kunt u aangeven wat de uitkomst was van dit onderzoek?

Nee. Zie antwoord op vraag 11.

13. *Kunt u aangeven of de mogelijkheid om gemotoriseerd verkeer van en naar de Oude Bovendijk enkel via de verbinding Rodenrijseweg - Laan van Koot - N471 te doen laten verlopen is onderzocht? Zou deze route als een volwaardig alternatief in de afwegingen meegenomen kunnen worden?*

Zie antwoord op vraag 11. Vanwege de weerstand tegen de afsluiting van de Oude Bovendijk cq. de bestaande ontsluiting, is hier niet verder naar gekeken. Inschatting is daarnaast dat deze route minder geschikt is voor zwaar transportverkeer en landbouwvoertuigen, en overlast (geluid en trillingen) kan veroorzaken voor bewoners aan deze route.